

DYNAMIKKEN I DEN KROPPSLIGE LÆRINGEN

FORFATTER: Gunn Engelsrud* (ph.d.), Professor, Norges Idrettshøyskole

Den forskningsbaserte kunnskapen om kroppslig læring åpner opp for å stille nye spørsmål. Jeg ønsker en faglig inspirert debatt om hvordan vår tenkning om kroppen setter premisser for vår interaksjon og undervisning. Et bidrag til det er å trekke inn ny forskning som overskrider den etablerte tenkningen om kroppen som objekt og objektgjøringen av kroppen i fag og forskning (se eksempler i www.rettfrakroppen.no). Her argumenter jeg for at kroppslig læring er et subjektivt og intersubjektivt fenomen som bør få større plass i tenkning og forskning om undervisning og læring. Videre: hva betyr det for undervisning at vi ser oss selv som rammet inn av kroppslige, subjektive erfaringer formet i og av et intersubjektivt fellesskap? Jeg stiller følgende spørsmål:

Hvordan underviser vi, hva sier og gjør vi i samspillet med andre mennesker? Hvilke undervisningspraksiser finnes, hvordan får kroppen *være*, hvordan blir kroppen *gjort* og *tematisert* i konkrete situasjoner? Filosofene Thomas Fusch og Hanne de Jaegher (2009) er toneangivende forskere som hjelper oss til å forstå kroppens læring¹ i en grunnleggende *tvetydighet* der vi selv og andre forstås som intersubjektive subjekter. Det betyr blant annet at mennesker i kraft av livet de lever og har levd, har tilegnet seg en

1. Det å la kroppen være «letting be», gjøre noe «enactive» og tematisere/fortelle/verbalisere, eller forstå kroppen som språklig <https://hannedejaegher.net/research/research-linguistic-bodies/> (lastet 26.04.2019)

©2019 Gunn Engelsrud. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

CITE THIS ARTICLE: Engelsrud, G. (2019). Leder/Editorial. Dynamikken i den kroppslige læringen. *På Spissen forskning / Dance Articulated*, Special Issue Bodily Learning, 2019 (2), 1-3.

DOI: <http://dx.doi.org/10.18862/ps.2019.502.1>

*CORRESPONDENCE TO: gunn.engelsrud@nih.no

- ▶ grunnleggende subjektiv og kroppslig erkjennelsesgrunn, formet i og av dem selv og i og av et intersubjektivt fellesskap.

Å SKAPE MENING GJENNOM Å VÆRE SAMMEN

Et av begrepene fra deres forskning som har fått mye oppmerksomhet, er *participatory sense -making*². Begrepet plasserer nettopp det at mennesker deltar i hverandres liv med sin egen subjektivitet og bringer sine interesser frem gjennom kroppslig væren, handling og snakk. Sagt med mine ord, deltar vi med vår egen kroppslige subjektivitet i interaksjon med andre, vi gjør noe med andre og andre gjør noe med oss i en kontinuerlig prosess der interaksjonen selv har «sitt eget liv». Undervisning forstått som interaksjon vil dermed bestå at en kontinuerlig «spenning» mellom den kroppslige væremåte «being eller letting be» og den «enactive» gjøresiden. Hva er viktig med dette? I sine foredrag med tittelen «loving and knowing» <https://hannedejaegher.net/loving-and-knowing/> sier Hanne de Jaegher at det vi har minst forskningsbasert kunnskap om, er det som er viktigst for oss, eksempelvis kunnskapen vi har fra kroppslige møter, fra våre følelser i møte med andre, når vi underviser eller blir undervist, om vi erfarer å få medvirke eller ikke, om vi er i situasjoner der *livserfaring ikke får verdi* eller der empatisk væremåte mangler. Hvordan lærer mennesker å stole på seg selv og andre, hvordan bidrar samfunnsnormer om kroppen til å regulere hvordan vi skal opptre som kropper, hva tillater institusjonene av at mennesker får være kroppslige vesener og av at kroppen er grunnlaget for at de overhodet kan lære?

Å VÆRE I BEVEGELSEN MELLOM «LETTING BE» OG «ENACTING»

Alt som sies, gjøres og er, angår egen og andres kropper både ontologisk – det som finnes i vår verden – og epistemologisk – hvordan kunnskap om kroppen og den kroppslige læring foregår. Denne enaktive tilnærming til intersubjektivitet undersøker hvordan vi beveger oss sammen mens vi samhandler med hverandre (inkludert måten vi snakker på), og hvordan samhandlingen/interaksjon igjen influerer på hvordan vi forstår hverandre og verden sammen og hver for oss. Det trengs kritiske blikk på hvordan kroppslige subjektiviteter skaper interaksjoner og hva vi «får tilbake» fra hva interaksjonen *gjør* med oss og skaper i oss videre. Hanne de Jaegher og hennes medforskere inspirerer oss til å *være i bevegelsen mellom «letting be» og «enacting» – gjøren og inngripen*. I livet som profesjonsutøvere og undervisere, beveger vi oss i og med en slik dialektikk.

I del to av temanummeret om Kroppslig læring, inngår denne lederen, to vitenskapelige artikler, og en bildeserie.

Trine Ørbæk, førstelektor ved Universitetet i Sørøst-Norge og Gunn Engelsrud, professor ved Norges idrettshøgskole bidrar med artikkelen *Skapende dans i en skolekontekst - et forskningsfelt?* Artikkelen får fram at skapende dans i en skolekontekst er et forskningsfelt som har et potensial for å ha en samfunnsmessig betydning. Artikkelen

2. <https://hannedejaegher.net/publications/> (lastet 26.04.2019)

3. Og vi kan tilføye en naturvitenskapelig måte å tenke om kroppen på.

- bidrar med kunnskap om hvilken betydning kropp, bevegelser og skapende prosesser i dans kan ha i menneskers lærings- og dannelsesprosesser.

Hilde Rustad, postdoktor ved Norges idrettshøgskole med artikkelen *Kontaktimprovisasjon og dansenarrativer – kroppsminne og kroppsliggjort kunnskap* analyserer dansenarrativer fra kontaktimprovisasjon. Gjennom dette gir artikkelen innsikt i hvordan det å bevege seg – og det å bevege seg sammen - skaper kroppslig kunnskap og kunnskap om kroppslige minner. Erfaringer fra kontaktimprovisasjon som kroppsliggjort kunnskap bidrar til å utvikle dans som forskningsfelt.

Katja Schia er dansekunstner som også tegner. Hun bidrar med en bildeserie bestående av sine refleksjoner om kroppslig læring, kombinert med sitater og korte tekster fra dansefeltet

---

REFERANSER

Fuchs T. & De Jaegher, H. (2009). Enactive Intersubjectivity: Participatory sense-making and mutual incorporation. *Phenomenology and the Cognitive Sciences*, 8, 465–486.